

KAKO IZBOLJŠATI REZULTATE

Delavski svet delovne organizacije je na 9. seji v mesecu juniju razpravljal o rezultatih v mesecu aprilu in maju ter o možnostih za izboljšanje rezultatov do polletja.

Finančni rezultat prvih treh mesecev nismo bistveno izboljšali, v nekaterih TOZD pa smo celo povečali izgubo. V gozdarski dejavnosti so izgube 750 mio din, v lesno-industrijskih tozdih je kumulativna izguba 100 mio din, v celotni delovni organizaciji pa je kompenziran rezultat v mesecu aprilu 830,5 mio din izgube.

V gozdarski dejavnosti je slab rezultat v glavnem posledica neizvršenega fizičnega obsega proizvodnje. Vseh prvih pet

mesecev smo zaostajali za dinamičnimi plani predvsem zaradi slabega vremena.

Do konca meseca maja smo izpolnili ca 32 % letnega plana proizvodnje, dinamični plan pa s 96 %. V juniju bomo ob normalnih delovnih pogojih presegli dinamični plan in predvidevamo, da bomo zaostajali samo še za slab procent. Letni plan bomo predvidoma dosegli v družbenem sektorju gozdarstva s 44 %, v zasebnem sektorju pa 42 %.

V gozdarskih temeljnih organizacijah vpliva na slabši rezultat poleg vremena še propadanje gozdov zaradi onesnaženosti ozračja, ki povzroča dodatne stroške in

zamude pri proizvodnji, ker je treba pobirati drevje iz celotnih površin.

Ob polletju bomo z doslednim izpolnjevanjem dinamičnih planov in obvladovanjem stroškov dosegli pozitivni rezultat.

V lesno-industrijskih temeljnih organizacijah je glavni vzrok za izgubo nedosežena prodaja. Negativni trend na tem področju se nadaljuje in se kaže že tudi v prodaji ivernih plošč. Nekoliko več možnosti za prodajo ima TOZD TSP, ker je povpraševanje po oknih v teh mesecih še elastično.

S povečevanjem cen ne moremo več dosegati boljših rezultatov (vseh naših stroškov ne moremo vgrajevati v cene), ker cene stavbnemu pohištvu narekuje trg.

V lesni industriji je še cel kup drugih, objektivnih problemov, na katere mi ne moremo vplivati. Zmanjšana gradnja stanovanjskih objektov v naši državi, kar je posledica novih, bistveno ostriših pogojev stanovanjskega kreditiranja (revalorizacija stanovanjskih kreditov), vpliva na manjšo prodajo stavbnega pohištva na domačem trgu. V pogojih visoke inflacije ljudje kupujejo blago takrat, ko imajo denar; ni več sezonskih nihanj prodaje.

Takšna gibanja na domačem trgu bodo nujno silila podjetja v večjo konkurenčnost in zaradi zasičenja domačega tržišča tudi v večji izvoz.

Vsi ti problemi nas bodo spremljali še v naslednjih mesecih, zato moramo vso pozornost posvetiti stroškom, obvladovanju stroškov, sproti usklajevati proizvodnjo in prodajo in se izogibati proizvodnji izdelkov na zalogo, predvsem pa dosledno izpolniti operativne plane, ki smo jih sprejeli za mesec junij.

Delavski svet delovne organizacije je sklenil, da morajo strokovne službe in vodilni delavci Lesne skupaj s poslovnim odborom skrbeti za izvajanje mesečnih operativnih planov proizvodnje za mesec junij, maksimalno pa se morajo angažirati tudi službe s področja prodaje in nabave v TOZD Blagovni promet.

Ida Robnik

USPELI OGLARSKI VEČERI

Turistično olepševalno društvo Mislinja je na Pirševem domu nad Mislinjo pripravilo »oglarke večere«, ki so trajali kar en teden. Zanimanje za oglarke večere je bilo med obiskovalci izredno veliko, še zlasti zato, ker so mnogi med njimi prvič videli, kako se kuha oglje. Več o »oglarskih večerih« preberite na zadnji strani.

F. JURAČ

Tako je zagorela oglarška kopa na Pirševem domu

DOPOLNITEV POSLOVNE POLITIKE ZA IZVAJANJE SREDNJEROČNEGA PLANA 1986—1990 V LETU 1987

na področju delitve dohodka

Pri razporejanju dohodka in čistega dohodka bomo v letu 1987 upoštevali družbeni dogovor o skupnih osnovah oz. merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji in letne usmeritve za uresničevanje tega dogovora, ki ureja planiranje in oblikovanje sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev ter akumulacijo.

Obseg sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev v TOZD bomo oblikovali v odvisnosti od planirane in dosežene uspešnosti in korekcijskega faktorja za pretvorbo ravni uspešnosti v raven osebnih dohodkov, ki ju bomo izračunavali po metodologiji za izvajanje družbenega dogovora. Pri ugotavljanju uspešnosti bomo uporabljali izhodišče vrednosti (faktor odstopanja bruto osebnih dohodkov in akumulacijsko stopnjo) skupin oz. podskupin, v katere so razvrščeni TOZD oz. TOK po enotni klasifikaciji dejavnosti.

V delovni skupnosti skupnega pomena in delovni skupnosti Interne banke bomo določali družbeno primeren obseg sredstev za osebne dohodke na osnovi uspešnosti poslovanja temeljnih organizacij z vplivom vsake posamezne temeljne organizacije v deležu, ki ga prispeva za celotni prihodek delovnim skupnostim.

Družbeno primeren obseg sredstev za osebne dohodke v TOZD bomo delili na osebne dohodke iz naslova živega dela in na osebne dohodke na podlagi rezultatov upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi. Pri določanju deleža osebnih dohodkov na podlagi rezultatov upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi v celotnih sredstvih za osebne dohodke bomo upoštevali le manjši delež po usmeritvah za uresničevanje določil družbenega dogovora. Raven usklajevanja družbeno primerne obsega sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev je na nivoju delovne organizacije, ki ga izračunavamo kot seštevek družbeno primernih sredstev za osebne dohodke v posameznih TOZD in delovnih skupnostih. Ta sredstva bomo najprej prerazporedili na:

- dejavnost gozdarstva (seštevek TOZD in TOK gozd. dejavnosti)
- dejavnost lesarstva (seštevek TOZD lesarske dejavnosti in TOZD Blagovni promet)
- delovne skupnosti.

V gozdarski dejavnosti bomo med TOZD oz. TOK razporejali sredstva za osebne dohodke na osnovi vrednosti enote enostavnega dela.

V lesarski dejavnosti bomo med TOZD razporejali sredstva za osebne dohodke na osnovi doseganja:

- planiranih finančnih rezultatov
- planiranega obsega proizvodnje
- planirane kvalitete
- planirane prodaje
- planiranega izkoristka
- planiranih internih dobav
- planirane strukture proizvodnje.

Mesečno akontacijo bruto osebnih dohodkov bomo izplačali na podlagi dosežene uspešnosti poslovanja v preteklem obračunskem obdobju in na podlagi načrtovane uspešnosti poslovanja v tekočem mesecu.

Po rezultatih poslovanja v prvem četrtletju smo odstopali pri izplačilu osebnih dohodkov od družbeno primerne obsega, zato bomo izdelali program postopnega usklajevanja ravni osebnih dohodkov z doseženo ravni uspešnosti, tako da bomo skladnost dosegli do konca leta 1987.

Pavlina AREH

Dopolnitev poslovne politike na področju delitve dohodka je obravnaval tudi delavski svet delovne organizacije na 9. seji v mesecu juniju in sprejel sklep:

● Delavski svet delovne organizacije Lesna potrjuje dopolnitev poslovne politike za izvajanje srednjeročnega plana 1986—1990 v letu 1987 s tem, da se osebni dohodki za mesec maj 1987 že izplačajo po določenih Družbenega dogovora o skupnih osnovah oz. merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji in letnih usmeritvah za uresničevanje tega dogovora.

● Izdelali bomo program postopnega usklajevanja ravni osebnih dohodkov z doseženo ravni uspešnosti tako, da bomo skladnost dosegli do konca leta 1987.

● Do meseca septembra letos bomo uskladili vse naše samoupravne akte z družbenim dogovorom. V teku je tudi priprava metodologije za izvajanje izračuna osebnih dohodkov.

ALOJZ KLEMENŠEK INOVATOR LETA

Republiški odbor sindikata gozdarstva in lesarstva Slovenije je za inovatorja leta 1986 za panogo gozdarstva proglasil našega sodelavca Alojza KLEMENŠKA. Priznanje in nagrado za pomembne izboljšave zaščite delavcev pred nevarnostmi v gozdarski dejavnosti, mu je podelil predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milan KNEŽEVIČ na 16. republiškem tekmovanju gozdnih delavcev v Mozirju.

V gozdarstvu so pri gozdnih proizvodnjah zelo pogoste nesreče z motorno žago, predvsem urezi na nogah. Zaradi tega so v zapadnih deželah razvili posebno zaščito, ki take ureze preprečuje, vendar se je izkazalo, da zaščita še vedno ni popolna. Zaradi tega in tudi zato, ker je uvoz izredno težaven, je vodja službe za varstvo pri delu Alojz KLEMENŠEK, dipl. ing. gozdarstva, v sodelovanju s proizvajalcem delovnih gozdarskih oblek Tovarno usnja — TOZD Prevent Slovenj Gradec, raziskoval in preizkušal razne materiale za varno za-

ščito pred urezninami. V drugi polovici leta 1986 so izdelali zaščitno podlago iz treh plasti sintetične tkanine, ki zagotavlja popolno zaščito. Preizkus so opravili po splošno veljavnem načinu, ki ga uporabljajo zapadne firme za proizvodnjo zaščitnih oblačil.

Izboljšana zaščita je za gozdarsko proizvodnjo izredno pomembna, saj so poškodbe na spodnjih okončinah zaradi narave dela izredno pogoste in težke. Zaščitna podlaga za delovne hlače je domači proizvod in s tem se bomo izognili uvozu. Proizvajalec gozdarskih zaščitnih oblek Prevent Slovenj Gradec lahko začne s serijsko proizvodnjo za širše potrebe gozdarstva.

Na podlagi razpisa in kriterijev republiškega odbora Sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva Slovenije za izbor najboljšega delavca, TOZD in inovatorja leta v gozdarstvu, ki so sestavni del delovno—proizvodnih tekmovanj delavcev gozdarstva Slovenije in Jugoslavije, je izvršni odbor KO za delovno—proizvodna tekmovanja predlagal, da prejme priznanje Zveznega odbora sindikata delavcev gozdarstva in predelave lesa Jugoslavije na XXV. tekmovanju delavcev gozdarstva Jugoslavije, ki bo od 25. do 27. junija 1987 na Borskem jezeru (SR Srbija) INOVATOR LETA V GOZDARSTVU Alojz KLEMENŠEK, dipl. ing. gozdarstva Lesna Slovenj Gradec.

POKRIVANJE STROŠKOV ZIMSKEGA VZDRŽEVANJA CEST

Zimsko vzdrževanje gozdno-kamionskih cest je bila vsa leta obveznost naših gozdarskih temeljnih organizacij. Od skupno 1700 km cest smo v sezoni 1986/87 plužili 1245 km ali 70 % vseh cest; od tega za gozdarske potrebe 475 km in za splošne potrebe 770 km. Vsako leto večji stroški za pluženje so preseglj zmožnosti gozdarstva in kmetijstva, zato smo se dogovorili s koroškimi občinami o sofinanciranju koristnikov gozdnih cest. Za sezono 1986/87 je bil izdelan program pluženja cest s točno opredelitvijo, katere ceste bomo plužili v sezoni. Za ta program pluženja je bila izdelana finančna konstrukcija pokrivanja stroškov po občinah:

Občina Slovenj Gradec
270 km gozdnih cest
predvideni stroški 37,800.000 din
50 % stroškov prispevajo SIS in ostali v občini

Občina Dravograd
195 km gozdnih cest
predvideni stroški 23.700.000 din
40 % stroškov prispevata KKZ in SKIS

občina Ravne na Koroškem
440 km gozdnih cest
predvideni stroški 52,000.000 din
50 % prispevajo druge DO v občini

občina Radlje ob Dravi
340 km gozdnih cest
predvideni stroški 29,250.000 din
SKIS, Hmezad, interventni sklad prispevajo 11,250.000 din

Skupno je bilo planiranih stroškov za pluženje 142,750.000 din

Dejanski stroški pluženja in pokrivanja stroškov so bili:

občina Slovenj Gradec
skupaj stroški so znašali 31,086.020 din
— od tega pluženje 22,097.220 din
— sofinanciranje snežnih plugov 5,388.800 din
— obresti za najete kredite za traktorje, usposobljenost za pluženje 3,600.000 din
— SKIS in interventni sklad sta prispevala 50 % stroškov za pluženje in 50 % stroškov za nabavo plugov za pluženje snega v znesku 14,780.000 din

V občini Slovenj Gradec sta SKIS in interventni sklad prispevala sredstva v takem razmerju, kot je bilo predlagano v dogovoru, t. j., da pokrivamo stroške v razmerju 50:50.

Občina Dravograd
V občini je bilo dogovorjeno, da 60 % stroškov nosi TOK Dravograd, 40 % pa ostale organizacije v občini.
Dejanski stroški so znašali 14,399.479 din
stroški TOK Dravograd 8,639.479 din
SKIS občine 3,000.000 din
KKZ 500.000 din
interventni sklad občine 2,260.000 din
Skupaj — ostali (5.760.000) (40 %)

V občini so prispevali za pluženje ostali v razmerju, kot so se dogovorili, to je 60 % TOK in 40 % ostali.

občina Ravne na Koroškem
Pluženje v občini Ravne je bilo opravljeno po programu in to zelo solidno, v zadovoljstvo krajanov.

Stroški so bili naslednji:
TOK gozdarstvo Ravne—Prevalje 25,638.333 din
TOZD gozdarstvo Črna 29,601.000 din
Skupaj: 55,239.333 din

V občini je bil podpisan samoupravni sporazum z delovnimi organizacijami, kjer je bilo opredeljeno, da se med koristnike odgovarjajoče razdelijo stroški. Tako so bili izstavljeni računi vsem podpisnikom v občini.

Delovne organizacije, ki so sofinancirale zimsko službo, so zbrale:

Železarna Ravne 15,570.000 din
Lekarne Ravne 68.421 din
Inštalater Prevalje 410.526 din
Kograd 342.100 din
Komunalno podjetje Prevalje 136.842 din
Rudnik Mežica 2,725.589 din

TRATA Prevalje 800.000 din
TP Prevalje 342.100 din
Intervencijski sklad SO Ravne 6.000.000 din
Skupaj: 26.395.583 din
TOZD in TOK gozdarstva Lesne 28.843.750 din

Tako so poravnale obveznosti ostale delovne organizacije v višini 48 %, TOZD in TOK pa v višini 52 %.

občina Radlje ob Dravi
Dejanski stroški skupaj so znašali 31,700.270 din
od tega TOK Radlje 18,500.000 din
TOZD gozdarstvo Radlje 13,200.000 din
Stroški so bili pokriti:
SIS za komunalno in cestno gospodarstvo 3,500.000 din
interventni sklad občine 3,000.000 din
Hmezad — TOZD Kmetovalec Vuzenica 4,750.000 din
Skupaj od drugih 11,250.000 din

Tako sta TOZD gozdarstvo Radlje in TOK gozdarstvo Radlje prispevala 65 % vseh sredstev, vsi ostali v občini pa 35 %. Stroški med TOZD in TOK so bili porazdeljeni v razmerju km cest (222 km TOK, 104 km TOZD).

Zaključek

Iz prikaza stroškov pluženja je razvidno, da je akcija, ki je bila zastavljena v oktobru 1986, v glavnem realizirana, da so zunanji koristniki naših cest v celoti prislужnili potrebi, da se promet tudi v zimskem času nemoteno odvija.

Skupni dejanski stroški na našem območju so znašali 132,425.102 din. TOZD in TOK Lesne so iz lastnih sredstev financirali 74,269.519 din ali 50 %, ostali koristniki cest v regiji pa 58,155.583 din ali 44 %.

Za naslednjo zimsko sezono se bomo zaradi tako visokih stroškov ponovno dogovarjali o sofinanciranju rednega vzdrževanja cest v zimski sezoni, če bomo hoteli, da bodo ceste vzdrževane in plužene tako kot v pretekli sezoni.

Peter Planinšec, dipl. ing.

Najevska lipa nad Črno je najstarejše drevo svoje vrste v Sloveniji. Foto: Andrej Sertel

Lesarji iz vsega sveta v TIP Otiški vrh

V okviru mednarodnega sodelovanja Jugoslavije je skupina 27 predstavnikov iz 17 držav Afrike, Azije in Latinske Amerike (Butan, Brazilija, Kamerun, Kitajska, Ciper, Egipt, Gana, Gvajana, Koreja, Malavi, Malezija, Nikaragva, Sudan, Surinam, Tajland in Indija) 27. maja 1987 obiskala tudi LESNO — TOZD Tovarno ivernih plošč v Otiškem vrhu. V tritedenskem mednarodnem seminarju, ki ga skupaj z UNIDO — Organizacijo združenih narodov za industrijski razvoj — organizira SOZD UNILES, so udeleženci obiskali še STOL Kamnik, JAVOR Pivka, MEBLO Nova Gorica, MIZAR Volčja Draga, MARLES Maribor, TOPLES in Luko Koper, HOJO Ljubljana ter Lesarski šolski center Jože SREBRNIC v Novi Gorici.

Obisk v TIP Otiški vrh je bil za udeležence vsestransko interesanten saj se je večina njih prvič srečala s tovrstno proizvodnjo; razen tega pa je bil prisrčen sprejem s strani vodstva TIP deležen posebnega priznanja. Omeniti velja, da se je v imenu vseh udeležencev seminarja zahvalil predstavnik iz Nikaragve z besedami: »Takega ambijanta, sprejema in pogostitve doslej še nikjer nismo doživeli, zato vsem delavcem LESNE iskrena hvala z najboljšimi željami za razvojno in poslovno prosperiteto«.

Enaka pohvala gre kolektivu TIP Otiški vrh in SOZD UNILES, katerih ocena je, da je bil obisk v Otiškem vrhu najsvetlejša točka celotnega obiska v okviru tega mednarodnega seminarja.

L. GASPARIČ

V laboratoriju TIP Otiški vrh

Pogovor pred tovarno

O GOZDARSKI ZBIRKI V DELAVSKEM MUZEJU NA RAVNAH NA KOROŠKEM

Takoj po osvoboditvi so začeli v koroški krajini ustanavljati vrsto kulturnih ustanov, kajti takratni naši politični in kulturni delavci ter gospodarstveniki so se zavedali splošne zaostalosti in kulturne zanemarjenosti treh dolin. Poleg gimnazije na Ravnah, Muzeja ljudske revolucije v Slovenj Gradcu, študijske knjižnice (sedanje Koroške osrednje knjižnice) in Umetnostnega paviljona v Slovenj Gradcu so leta 1950 začeli snovati Delavski muzej na Ravnah.

Gonilna sila v pripravi za ustanovitev muzeja so bili prof. Franjo Baš, ki je v istem obdobju snoval Tehnični muzej Slovenije, dr. Franc Sušnik, ravnatelj gimnazije na Ravnah, Avgust Kuhar, so-ustanovitelj in urednik Koroškega fužinarja in še vrsta drugih. Vneto pa je sodelovalo takratno Društvo inženirjev in tehnikov ter vodstva železarne Ravne, rudnika Mežica in takratne gozdarske organizacije.

Leta 1955 so gozdarji odprli svojo zbirko v dveh sobah. Zbirka se dejansko deli na gozdarski in lesarski del. Od takrat se ta postavitev bistveno ni spre-

nila in nujno je, da je danes že zastarela z več vidikov. Zastarela je po idejni zasnovi, tehniški izvedbi, prikazuje tisto stopnjo gozdarstva in lesarstva, kakršna je bila takrat. Torej manjka razvoj zadnjih trideset let. Ponazorila so pomanjkljiva ali pa jih sploh ni.

Gozdarski del tak, kakršen je danes, je veliko bolj narodnopsen, kakor pa strokovno gozdarski. V njem so prikazana stara orodja za delo v gozdu in obdelavo lesa. Skupaj so zbrana najstarejša orodja, najdena pri nas, kakor so »cimrovke« starega tipa, žage kovaške izdelave, stari tipi sekir itd. Nekaj je še takih predmetov, ki sploh ne sodijo v zbirko. Tu so še razne oblike panjev in rakaštih tvorb na deblih. V lesarskem delu pa so hoteli z dvema maketama starih žag na vodni pogon opozoriti, da je pred 30 leti bil glavni lesni izdelek v naši krajini surova deska in gradbeni les.

Na izdelavo lepenke na Prevaljah in v Mislinji nas spominjajo makete starih strojev iz tovarne pod cerkvijo Sv. Barbare. Potem je še zbirka vzorcev lesa naših domačih in tudi tujih drevesnih vrst.

Ob reliefu, ki prikazuje jugozahodno Pohorje z Mislinjskim grabnom pred več kot pol stoletja, je še maketa zanimive gozdne železnice, ki je tekla po omenjeni dolini v bližino Glažute. V tem prostoru bi še našli marsikaj zanimivega.

Ne bi bilo prav, če bi ničesar ne spregovorili o obiskovalcih našega muzeja in tudi omenjenih dveh zbirk. V letih od 1979 sem letno obišče muzej približno pet tisoč ljudi, polovico od teh je šolske mladine. Skupine šolske mladine in odraslih prihajajo iz vseh območij Slovenije, nekaj pa tudi iz drugih delov Jugoslavije. Nekatere šole nas obiskujejo že tradicionalno. Tudi učenci iz precejšnjega dela koroških šol so naši redni obiskovalci. Srednja šola tehniške, naravoslovne in pedagoške usmeritve na Ravnah redno prireja za prve letnike naravoslovne dneve. Torej imajo tisti dan pouk v naših prostorih.

Takoj se nam zastavi vprašanje, kako se na naše zbirke odzivajo številni obiskovalci. Ugotovitve so naslednje: naše zbirke so večini zanimive zato, ker po-

dobnih postavitev ne najdejo skoraj v nobenem drugem slovenskem muzeju, razen v Slovenskem tehničnem muzeju v Bistri pri Vrhniki. Železarska zbirka jih preseneti s pudlovko, rudarska z vhodom v jamo in zbirko mineralov, gozdarska s kulisami koroškega plota, medveda, silhuete lesene stavbe, z zbirko starih orodij, z maketo kolibe, kakršne so gozdni delavci postavljali visoko v gorah itd. V lesarski zbirki je zanimivo pravo vodno kolo, zbirka vzorcev drevesnih vrst, pa še kaj. Kratko malo: obiskovalci, ko zapuščajo zbirke, so navadno zadovoljni. Seveda so številni med njimi kritični in bi imeli marsikaj pripomniti, pa so običajno tihi.

Ker so zbirke kljub vsemu zastarele in pomanjkljive, kakor je bilo rečeno, smo se odločili, da v prvi fazi obnovimo, dopolnimo in preuredimo gozdarski zbirki s strokovno in materialno pomočjo Lesne Slovenj Gradec. Zbirki bomo poskušali preurediti tako, da bi ustrezali sodobnim nalogam muzeja oz. muzejskih razstav; kajti muzej mora poučevati in vzgajati. Idejni koncept je takšen: najprej bomo pokazali gozd kot živ organizem, njegove funkcije v naravi in pomen za življenje človeka. Drugi sklop bo izkoriščanje gozda v preteklosti in danes v koroški regiji. V tem okviru bo poudarek na sodobnem gojenju gozda, razumnem izkoriščanju in lesni industriji. Zadnje poglavje pa bo govorilo o ogroženosti gozdov oz. kvarnem vplivu človekovega delovanja in kaj storiti, da bi gozdovi spet ozdraveli.

Del gozdarske zbirke

Menimo, da mora priti pri obnovi do veljave omenjena zamisel, da bi obiskovalce na hiter in lažji način obogatili z novimi vedenji in jih opozorili na ekološko katastrofo, ki se nam vidno približuje z umiranjem gozdov. Namen je, da tudi na ta način osveščamo predvsem mlade ljudi, da bodo bolj učinkoviti v boju proti uničevanju narave, kakor so bile starejše generacije.

Ta sestavek je nastal zato, da opozorimo bralce Viharnika na Delavski muzej na Ravnah na Koroškem, ki je vreden ogleda; na gozdarski zbirki v njem in na njuno obnovo, da bi nam pomagali materialno, morebiti tudi materialno in z nasveti.

Alojz Krivograd, prof.

Domačija Ratih-Kozarin

Domačija Ratih leži na levem bregu potoka Bistre na nadm. v. 1050–1110 m.

Pred dobrimi 150 leti sta bili Kažarin in Ratih ločeni samostojni kmetiji. Okrog leta 1830 so Kozarinovi kupili Ratihovo kmetijo in se tja preselili. Planina zavzema greben od Bele peči do Ježove meje nadm. v. 1500 m (Medvedjak). Na Beli peči ob kneži meji so planinski pašniki. Na sev. seže posestvo do vrha Kozje peči nadm. v. 1314 m. Kot že ime pove za domačijo Kozjak je vsa planina strma in kamnita. Kozja peč je proti potoku Bistra prepadna, porastla z redkim drevjem in grmovjem — največ z medvedjo hrušico. Na tej kmetiji so med drugim gojili največ drobnico (koze in ovce). Obdelovalna zemlja je bila skopa, večji del strm in zamočvirjen, tako da so v času pobiranja desetine dajali največ volno in ovčji ter kozji sir. Po združitvi posestva Ratih, so se razmere v kmetijstvu občutno izboljšale, tako pri živinoreji kot v poljedelstvu. Po nesreči gospodarja, ki se je smrtno ponesrečil pri prevozu sena iz Bele peči, so tu opustili košnjo in planino samo pasli.

Kljub višinski legi so na tej domačiji dobro gospodarili, saj so imeli nekaj let v najemu še sosedove Ježove travnike. Redili so do 20 glav govedi, dva konja in do 40 ovac. Skupno posestvo je tisti čas merilo 264 ha. Sejali so krompir, oves, rž, ječmen in pšenico, dosti od tega se je sejalo tudi v novinah. Za vse to je bilo pri hiši 10–12 ljudi, poleg domačih po

dva hlapca, dve dekli in pastir. Imeli so tudi svoj lov.

Priimek Lesjak je prinesel neki ženin iz Goriškega vrha. Nadalje pa so se vrstili potomci in po prenosni listini 18. septembra 1877 se knjiži lastninska pravica na ime:

Fabijan Lesjak

Tem. izročilne pogodbe z dne 5. 2. 1932 se knjiži lastninska pravica na:

Franca Lesjaka

Po izročilni listini 30. 3. 1934 se knjiži lastninska pravica na nedoletno

Marijo Lesjak

Vloženo 12. 11. 1949: izbrise se zaznamba nedoletnosti.

Danes na tej kmetiji živijo le štirje člani družine in sicer: mati Marija, sin z ženo in malo hčerko.

Redijo po 19 glav živine, od tega šest krav in dve ovci. V poletnem času razen krav molznic pasejo na pašnikih za Belo pečjo.

Imajo vse potrebne kmetijske stroje. Sejejo le krompir, ker druga žita ne dozoriijo.

Glavni dohodek je iz gozda, saj imajo še vsega 162 ha in sekajo po ca. 700 plm lesa.

Med NOV je bila ta domačija varno zavetje partizanom in dala dva borca. Leta 1982 je v nesreči preminil gospodar.

Čarf Matevž

Domačija Ratih v Bistri, foto: Matevž Čarf, posneto: spomladi 1984.

Kako ravnati z bolnikom?

Ekološka problemska konferenca pri SZDL Slovenije v Ljubljani je mimo. Se bo naše ozračje z leti kaj izboljšalo? Nekaj sklepov je obetavnih, pa kaj, ko na njihovo izvršitev zaradi podobnih izkušenj v dvomu prisegamo.

Ključni problem je denar, devize in navsezadnje najvažnejše: naša osveščenost in naše hotenje. Čistilne naprave za odstranjevanje škodljivih snovi iz zraka so drage, naši gozdovi pa se za ta naš problem ne zmenijo, dano jim je rasti le v čistem okolju, brez kislih padavin.

Kakšna je njihova obolelost letos, sedaj? Takšna, kot je bila lani, predlani ... Drugačna tudi ne more biti, dokler iz našega prostora ne bomo odstranili vsaj eno tona na dan tega, kar naše ozračje zastruplja: žveplov dvokis iz tovarn in termoelektrarn, dušikove in svinčeve strupe iz motornih izpušnih cevi in podobne strupe, ki jih naša narava ni zmožna več prenašati brez zdravstvenih posledic. Teh negativnih posledic ne more več prikrivati, ker je strupenostna obremenitev že kritična. Odziva se v barvah, vedno pogostejših posledicah vremenskih ujm, pojemajoči odpornosti proti škodljivcem in boleznim, skratka: naša gozdna odeja in z njo ves naš ekološki sistem je bolan, ponekod zelo hudo.

Vse naše ravnanje in gospodarjenje z gozdom je naravnano na gospodarjenje z zdravim gozdom. Naš gozd pa je križem in počez po-

stal bolnik. Tudi tisti, ki je od dimnikov oddaljen, visoko v planinah, na sami njegovi gornji meji. In prav to je najbolj vznemirjujoče: rumenkasto pobočje in greben Pohorja, rdečkast Smrekovec, pastelne barve olševskega, peškega in uršljegorskega drevja. In če je naš, še pred kratkim zdrav gozd, postal bolnik, bomo morali z njim ravnati, kot je treba ravnati z bolnikom. Gozdarsko strokovno službo bomo zamenjali z »gozdarsko saniteto«, načrtovani letni etati se bodo spremenili v slučajne donose, planirane sečnje v sanitarne.

Suhih vrhov iglastega drevja ni potebno več iskati, zagledaš jih po vsaki naši dolini, po vseh grebenih naših planin, v vseh smereh. Tri tisoč let mora preteči, da nastane komaj en centimeter debel sloj gozdnih tal, miza in skleda za drevo in grm, za praprot in zel. V tej skledi pa je vedno več kislosti, toliko, da že načena žlica, to so njegove korenine, s katero rastlinstvo zajema svojo hranljivo juho. Korenine dreves pa so navsezadnje vendar tudi korenine naše vitalnosti, oziroma zdravja.

Naši gozdarski strokovnjaki snujejo za letošnje jesen republiški seminar, kako zaradi nujnosti razmer spremeniti sedanjo utečeno gozdarsko operativno v gozdarsko saniteto, ali kako ravnati z obolelim gozdom. Ko je bil gozd še zdrav organizem, smo na podobnih seminarjih govorili, sklepali in se učili, kako z njim gospodariti, zdaj pa tudi izraz **gospodarjenje** dobiva povsem drugačen pomen,

Osute iglice — načeto zdravje, Foto: Andrej Šertel

podobno kot dobiva naš gozd drugačno barvo.

Ker je v Sloveniji naše gozdnogospodarsko območje in predeli Šaleške doline med najbolj prizadetimi deli gozdnih površin, bo seminar po vsej verjetnosti potekal v smeri Šoštanj—Črna na Koroškem.

Andrej Šertel

Obnova cerkve na Uršlji gori

Cerkve na Uršlji gori, Foto: Andrej Šertel

Turistično društvo Slovenj Gradec, župnijski urad Stari trg in mnogi posamezniki, so si zadali izredno zahtevno nalogo: obnovo cerkve Sv. Uršule na Plešivcu.

To je najvišje ležeča cerkev na Slovenskem. Zgrajena je bila v 16. stoletju, zgradili pa so jo v izredno kratkem času, prej kakor v enem letu. Bila je in je še danes izredno obiskana planinska postojanka Koroške. Žal pa je cerkev v izredno slabem stanju. Vlaga pospešeno uničuje zgradbo in povzroča propadanje inventarja.

Gradbeni odbor: v njem delajo mnogi strokovnjaki — projektanti, gradbeniki, gozdarji, je že oblikoval program dela za letošnje leto. Uredili bomo ustrezno odvodnjavanje in zračenje objekta ter tako preprečili nadaljno propadanje. V naslednjem letu pa načrtujemo obnovo strehe s kritino skodel in v zadnji fazi ometavanje objekta ter zaščito inventarja z impregnacijo.

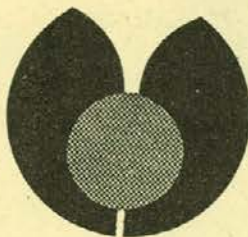
Naloga, ki je pred nami, je izredno zahtevna. Sami je prav gotovo ne bomo mogli. Pričakujemo pomoč celotne skupnosti, društev in posameznikov.

Pozivamo vse bralce Viharnika, da nam pri tej izredni zahtevni nalogi pomagajo. Prostovoljne prispevke lahko nakažete na ziro račun župnijskega urada Stari trg št. 51840-620-58-05-1450115-4441/97 (za popravilo cerkve na Uršlji gori). Seznam darovalcev bomo objavili vsak teden v časopisu VEČER in drugih sredstvih javnega obveščanja.

Turistično društvo
Slovenj Gradec

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC
KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA ZA KMETIJSTVO izhaja me-
sečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec
in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni
del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika
Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska
cesta 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo,
telefon 842-341.

Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta
14, 62000 Maribor, 1987.

PRILOGA ZA KMETIJSTVO

LETO XX — ŠTEVILKA 5

JUNIJ 1987

POŠTNA PLAČANA

Dosuševanje sena z ogretim zrakom

Pridelovanje kakovostne travniške krme je v naših razmerah eden najvažnejših faktorjev rentabilne govedorejske proizvodnje in hkrati predstavlja največji del stroškov. V letnem obdobju lahko živalim s pašo zagotovimo cenen obrok ustrezne kakovosti, težave nastanejo s pripravo kakovostne zimske krme.

Zato moramo pri spravilu travniške krme biti pozorni na naslednje:

- idealna sestava travne ruše
- intenzivno gnojenje (osnova kemična preiskava tal)
- pravočasno spravilo sena

Letno moramo izvršiti 4—5 košenj v začetni fazi cvetenja. Prva košnja mora biti dovolj zgodaj (začetek maja), ko je trava visoka 20—25 cm. Za vse ostale košnje velja, da trava ni višja od 25 cm. Tako seno vsebuje od 12—14 % prebavljivih beljakovin in do 45 škrobne vrednosti. S tako krmo se doseže proizvodnja mleka tudi do 20 litrov dnevno po kravi brez dodatkov.

Takih rezultatov pa ni moč doseči drugače kot z sušenjem s pomočjo sončnega kolektorja. Sončni kolektor je možno zgraditi na obstoječih gospodarskih objektih tako, da se obstoječa kritina zamenja s posameznimi eval/ploščami, na spodnjo stran tramov pa se nabije temno obarvana iverna plošča kot akumulator toplote. Med obema stenama cirkulira zrak, ki se segreva in potuje k radialnemu ventilatorju in ta ga po kanalih potiska skozi seno. S pomočjo sončne energije se zrak v kolektorju dogreje do 15 °C in kot tak zaradi zmanjšane relativne vlažnosti ima sposobnost vezave vlage iz mase, ki je sušimo.

Prednosti, ki jih ima dosuševanje s sončno energijo so:

- minimalne izgube, ker se v sušilnico lahko transportira trava s 50—60 % vlage
- prihranek energije, ker se čas sušenja skrajša
- manjši je riziko glede slabega vremena
- v isto prostornino shranimo za 1/3 večjo količino krme.

Izhodišče za določitev velikosti senika za prevetravanje sena za 20 krav molznic.

Če potrebujemo 1200 kg sena na kravo je potrebno pripraviti 20 × 1200 kg 24 t kakovostnega sena, za skladiščenje tega sena pa zagotoviti

$$\frac{24}{0,07} = 342 \text{ m}^3 \text{ uporabnega prostora}$$

Pri tem je potrebno upoštevati naslednje tehnološko tehnične zahteve glede dosuševanja sena:

- vlažnost v krmi ne sme presegati 50—60 %
- naenkrat naložena plast krme ne sme presegati 2 m, končna višina stoga krme pa ne višja kot 5 m
- med posameznimi nakladanji mora biti presledek 4 dni.

Glede na navedeno in na potrebno gostoto sena v stogu 0,07 kg/m³ je potrebno:

$$\frac{24}{0,07 \times 5} = 70 \text{ m}^2 \text{ sušilno skladišče površine}$$

Z ozirom na potrebno količino sena (24 t) in predviden ha pridelek 9 t/ha sena bi potrebovali za 20 krav molznic 4,5 ha travnikov.

Travo z vlažnostjo 50—60 % lahko transportiramo v senik samo s pomočjo turbinskih puhalnikov.

Hkrati mora biti puhalnik opremljen s samodejnim slojnim razdeljevalnikom in vzgajenim programatorjem.

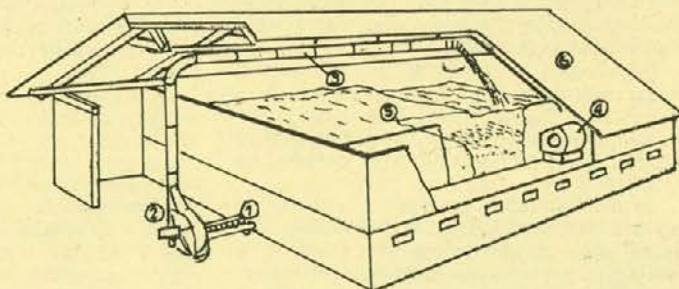
Danes, ko živimo v času druginje in pomanjkanja fosilnih goriv kot glavnega vira energije, nas sili k iskanju in uporabi drugih cenejših vi-

rov in eden takšnih neizkoriščenih je čista in neizčrpna sončna energija, ki bo v bodoče tudi v kmetijstvu več prispevala h kvalitetnejši in cenejši proizvodnji.

Za tiste, ki boste začeli razmišljati, oz. da se boste odločili za opisano tehnologijo sušenja sena z dogretnim zrakom, navajam trenutno ceno opreme (puhalnik, ventilator, avtomatsko krmljenje), ki znaša od 5—8 milijonov din.

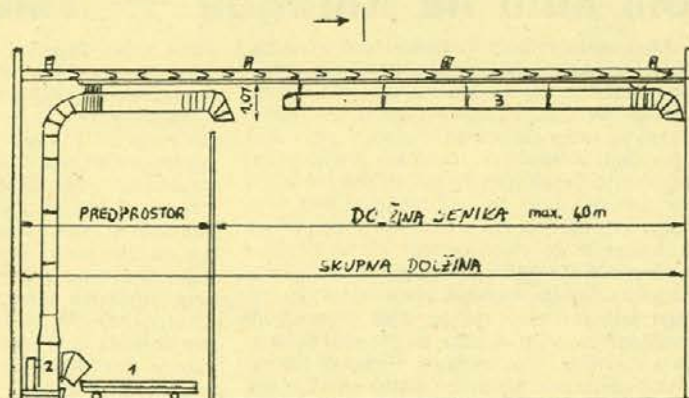
»Kdor razkira, profitira«

Branko Preglav

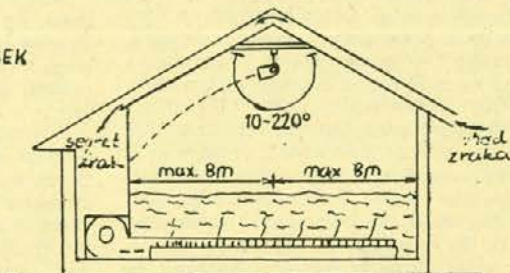

SONČNI SENIK Z LINIJO ZA TRANSPORT ZA SUŠENJE SENA

1. Transportni trak, 2. Udarno turbinski puhalnik, 3. Avtomatski teleskopski transporter, 4. Radialni ventilator, 5. Box za sušenje, 6. Streha s sončnim kolektorjem.

PRESEK

Stanko Založnik in Maks Hovnik zaslužna za ureditev pašnika

Živina je videti zadovoljna

UREJANJE POHORSKIH PAŠNIKOV

Pohorska prostranstva so neizmerno bogata z naravnimi danostmi. Nepregledni gozdovi in obsežni pašniki so že v davnih časih privabili človeka, da je začel ta naravna bogastva izkoriščati. Vse večje potrebe po kvalitetnih gozdnih sortimentih so zahtevale razvoj gozdarstva. Obnova gozdov je vedno težje prenašala prosto nenadzorovano pašo vse številnejše črede goveje živine. Pogosti spori o nenadzorovani paši so klicali po strokovnem pristopu.

Bogate izkušnje, ki smo jih v temeljni združni organizaciji »Ledina« pridobili z organiziranjem manjših pašnih skupnosti s celodnevno nadzorovano pašo smo uporabili tudi na Pohorju. Skupaj z gozdarji smo razmejili pašne in gozdne površine.

Najprimernejše površine za celodnevno nadzorovano pašo se razprostirajo nad Mislinjo, Pako in Tolstim vrhom. Prav iz teh krajev se na Pohorju pase največ živine, zato smo se odločili za ureditev skupnega pašnika na Ostruščici.

Pašnik Ostruščica obsega 50 ha površin in se razprostira vzhodno od sedla Komisija, oziroma južno od Mulojenega vrha (1533 m). V svojem osrednjem severnem delu zajema vrh Ostruščica (1498 m). Njegov vzhodni del se

nahaja na meji med občinami Slovenj Gradec in Slov. Konjice. Od Mislinja je oddaljen 12 km. Relief je srednje razgiban, v nagibu od 10—20 %. Dominirajo globoka kista tla na metamorfnih in eruptivnih kameninah. V botaničnem sestavu je močno zastopan volk (*Nordus stricta*), vresje in borovnica. Od strupenih zeli pa se je precej razpasla čemerika (*Veratrum album*).

Za skupni pašnik smo izdelali investicijski program in ureditveni načrt. Na osnovi tega nam je Zveza kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije odobrila nepovratna sredstva v višini 80 % od predračunske vrednosti t. j. 113.000 din po hektarju. Ostalo so bila lastna sredstva in sredstva Lesne TOZD Gozdarstvo Mislinja, ki je prispeval impregnirane kole za električno ograjo.

Za organizirano delo smo ustanovili pašno skupnost. V skupnost se je včlanilo 16 kooperantov. Takoj po ustanovitvi so člani pričeli z izvajanjem ureditvenega načrta. Že jeseni 1985 je bilo na pašniku izvedeno meliorativno apnenje in založno gnojenje. Dela so se nadaljevala v spomladanskih mesecih naslednjega leta. V rekordnem kratkem času je bil pašnik ograjen s trožično električno ograjo tipa Galagher. Pašnik je razdeljen na čredinke, ureje-

nimi napajališči in solnicami. V začetku junija so člani skupnosti prignali na celodnevno nadzorovano pašo prvo čredo, ki je štela 48 glav mlade plemenske živine in kastratov. Pašna sezona je trajala do 20. septembra. Živina se je na pašniku dobro počutila in v mejah pričakovanja tudi priraščala. Skupni prirastek je znašal 2.140 kg žive teže. V letošnjem letu smo nadaljevali z apnenjem in založnim gnojenjem. Povečali smo obtežbo pašnika na 51 glav goveje živine. Z leti se bo travna ruša še izboljšala, obtežba pašnika pa se bo lahko povečala vsaj na 80—90 glav. Kolikor bi poskus dosejevanja bele detelje, ki ga izvaja biotehnična fakulteta (dr. Vidrih) v celoti uspel, bi se lahko obtežba pašnika povečala celo do 100 glav. Pašnik Ostruščica je prvi poskus nadzorovane celodnevne paše na Pohorju. V prvih preizkušnjah se je dobro obnesel. Zmogljivost še ne zadošča za vso živino iz našega območja.

V prihodnosti bi kazalo ograjene pašnike razširiti še proti Ribniškemu vrhu in s tem omogočiti planinsko pašo vsem kooperantom, ki gravitirajo na Pohorje.

Maks HOVNIK, ing. agr.

Bili smo na Kornatih — sindikalni izlet

Med vsemi temeljnimi združnimi organizacijami, ki sestavljajo koroško kmetijsko zadrugo, IZSTOPA, kar se tiče vsakoletnih sindikalnih izletov, TZO »LEDINA« Slovenj Gradec. Zakaj je temu tako, nam najbolje pove naš stari, lepi in resnični slovenski pregovor, ki pravi: »Po ljudeh gor! Po ljudeh dol!« In to bo kar držalo. Ljudje so v TZO Ledina tisti, ki si želijo kaj videti, ki želijo potovati in se pri tem tudi veseliti. Že samo dejstvo, da se direktor Ledine, ing. Tine Vižintin, skupaj s svojimi sodelavci udeležijo vsakega izleta in še več, da daje pobudo zato, da se izleti organizirajo kvalitetni in zanimivi, tako, da človeku ostanejo v spominu veliko pomeni. Poleg direktorja ima Ledina tudi še druge dobre in uspešne organizatorje izletov: tu je Ferdo Javornik, pa Miha Kavnik in drugi. Letos pri izletu na Kornate pa se je pokazala kot dobra in uspešna organizatorica ter gostiteljica, ki je skrbela za vse, tudi zato, da nismo bili med vožnjo žejni, Ljuba Krajnc, predsednica OOS TZO-Ledina.

Naj naštejemo nekaj lepih in uspešnih izletov Ledine v zadnjih desetih letih: izlet na Dolenjsko, v Kočevski Rog v Bazo 20, izlet po poteh AVNOJA, izlet v Italijo — v Benetke in republiko San Marino, izlet v Budimpešto na Madžarskem, po štirih republikah Jugoslavije: Sloveniji, Hrvaški, Srbiji in Bosni, v Beograd na

Titov grob, Oplenac, Zlatibor, Titovo Užice, Taro, Sarajevo, na Čehoslovaško in letošnji izlet na Kornate v Dalmaciji.

Letošnji izlet na Kornate je bil tridnevni, od 30. maja do 1. junija. Izvedla ga je potovalna agencija Kompas. Vodila ga je mlada simpatična kompasova vodičica, Ravenčanka Polona Freisman. Bila je prizadevna, ter je poleg razlaganja in opisovanja krajev, znamenitosti in zgodovine, koder smo potovali, skrbela tudi za dobro voljo z vici in šalami. Tudi s šoferjem, že starim znancem, Božom Vimerjem iz Dravograda na Robindvoru, smo bili udeleženci izleta zelo zadovoljni, saj je razen, da nas je varno vozil, skrbel tudi za smeh in veselje v avtobusu.

Na pot smo se podali ob štirih zjutraj, 30. maja, v soboto. Pot nas je vodila iz Slovenj Gradca, mimo Velenja, Celja, Laškega, Zidanega mosta, ob Savi mimo Krškega s svojo nuklearko, do prvega postanka pri motelu Čatež.

Pri nadaljevanju poti smo pri Bregani, ko smo prešli slovensko hrvaško mejo, kljub dežju, ki je padal, vedeli, da ves čas našega izleta ne bo več deževalo, ker Hrvati ne poznajo dežja, ampak kišo. Zagreb, glavno mesto Hrvatske smo pustili ob strani in smo po avto cesti mimo Karlovca in Slunja prišli do

nacionalnega parka Plitvice, katerega jedro je kanjon reke Korane, v katerem se iz sige tvorijo pragovi, za katerimi so prelepa jezera, s čudovito čisto in modro vodo, ki v številnih prekrasnih slapovih pada preko teh pragov iz višje ležečih jezer v nižja.

Na Plitvicah smo doživeli prvi majhen nesporazum, ker smo se izletniki, bilo nas je skupno 42, razdelili na tri skupine. Prva, precej številna, si je izbrala samo nekaj metrov dolgo pot v gostilno; druga številnejša, si je izbrala minimalni ogled Plitvičkih jezer; tretja, ki so jo sestavljale le tri pripadnice skupnih služb in hranilnice KKZ, pa si je privoščila maksimalni ogled jezer. Seveda smo jih čakali in bili nervozni. To pa je do kraja in temeljito izkoristila prva skupina, ki je za pomiritev živcev v najkrajšem času obrnila kar 86 »špricerjev«, pa čeravno jih je bilo pol manj kot 10 v skupini. Natakariča ni mogla verjeti, da so lahko odšli še pokončno iz gostilne. »E, bogami! Jaki su ovi Slovenci, da mogu ovako otiti iz gostione!«

Potem, ko smo si na Plitvicah še izdatno »privezali duše« z jedjo in pijačo, ki smo jo imeli na avtobusu s seboj, smo nadaljevali pot mimo Titove Korenice po Krbavskem polju in Liki proti morju in Zadru, prvemu cilju naše poti. Na levi nas je spremljala Plješevica s

svojimi vrhovi, na desni pa Velebit s svojim golim skalovjem. Pokrajina je kraška, slabo rodovitna, zato pa odličen vojaški poligon. Nekje nad Obrovcem, ki se ponaša z eno najdražjih in najbolj zgrešenih investicij v naši državi, s tovarno glinice in aluminija, ki sedaj, ko se je izkazalo, da rude ni, rjavi na soncu sredi gole razkopane kraške kamenite pokrajine. Dela le hidrocentrala, ki je bila zgrajena za potrebe tovarne, tam nekje, smo zagledali prvič morje, oziroma konec velebitskega kanala. Ko smo se ustavili pri občestni gostilni, je tako prijetno zadišala pravkar pečena ovca na ražnju, da si nismo mogli kaj, da je ne bi kupili in poskusili. Z mlado zeleno čebulo (lukom) kruhom in seveda obilno zalito z vinom, je bila zelo okusna. Mi pa za eno pokušnjo bogatejši. V avtobusu, je po dobri malici postalo veselo in živahno, tako kakor je bilo vse tri dni. Naš neumorni Miha Kavnik je s svojo harmoniko imel polne roke dela. Spremljati je moral pevski zbor, če je pa ta nabiral nove moči, je igral solo.

Če pa ravni ni bilo ne tega ne drugega, pa je na zahtevo vodičke in šoferja moral vzeti v roke mikrofona ter povedati kaj »okroglega«. Pri tem seveda ni bil sam, pač pa je imel vedno pri roki nekaj dobrih pomagačev, tako da je bilo vzdušje v avtobusu vedno na višku. V Zadar smo prispeli v poznih popoldanskih urah. Tik pred nosom nam je odpeljal trajekt za otok Ugljan, kamor smo bili namenjeni. Imeli smo več kot uro časa, ki smo ga izkoristili za ogled bližnjih delov mesta. Naš Smiljan Štruc nam je vsem priredil senzacijo, saj je za stavo preplaval precej široko notranje pristanišče v Zadru. Zlobni jeziki med nami so sicer trdili, da je to mestna kloaka, in da si je izbral ta kraj za plavanje zato, da bi bilo zaradi goste vode manj nevarnosti, da bi utonil. Naj bo tako ali drugače, Smiljan je stavo dobil in igraje plaval tja in nazaj. Priplaval si je tri zaboje piva, ki so jih izgubili tov. direktor Tine Vižintin, tov. Miran Kladnik in predsednica sindikata tov. Ljuba Krajnc. Resnici na ljubo je treba tudi poudariti, da je tov. direktor že naslednji večer svoj del stave plačal. Drugače pa je z ostalima dvema, ki kljub opominom šoferja po zvočniku, da je treba stavo poravnati, tega ni storila. Upamo le, da ne spadata med tiste moderne ljudi, ki radi stavijo pa ne poravnajo.

S trajektom smo se skupaj z avtobusom prepeljali v kraj Preko na otoku Ugljanu, od tam pa v Kukljico na jugovzhodnem koncu otoka. V Kukljici, ki je lep kraj, ki živi od turizma, smo se nastanili v bungalovih Kukljica. Prenočevali smo v bungalovih kjer so enodvo- tri- in večposteljne sobe. Po večerji je igrala godba za ples tako, da so vsi, ki so želeli plesati lahko prišli na svoj račun. Prva noč je zaradi dolge poti bila bolj mirna. Le nekaj tovarišev je »vodilo« ponoči naokrog, tako da so se orientirali in spoznali, kje se nahajajo šele na otoku Pašmanu, ki je sosed Ugljana.

V nedeljo zjutraj, po zajtrku, smo se z bar-ko odpeljali na Kornate, otočke, ki so tudi narodni park. Kornate sestavlja do 150 otočkov, čeri, skal in grebenov. Le največji Kornat je naseljen. To znamenitost se spleča enkrat v življenju videti. Žal tega mnenja niso bili vsi med nami, saj so rajši ostali kar v Kukljici pri dobri kapljici. Ogledali smo si tudi slano jezero na Dugem otoku, ki je bolj slano kot morje. Ker je voda tu bila toplejša kot v morju, so naši kopanja in plavanja željni tovariši in tovarišice prišli na svoj račun ter se pošteno zmočili.

Na Dugem otoku smo videli tudi znamenite navpične od morja, valov in vetra razjedene skalne stene, ki nad 100 metrov navpično padajo v morje.

Na Dugem otoku je bil za izletnike pripravljen tudi ribji piknik. Vino z barke, okusne ribe na žaru, vroče sonce na Dugem otoku je storilo svoje in pustilo posledice posebno

Dobre volje ni nikoli zmanjkalo

enemu starejših tovarišev, ki so se pokazale že med vožnjo nazaj v Kukljico, na barki v obliki motenj, ki so pozneje prešle v akutno neozdravljivo spalnno bolezen.

Večer, po večerji, je hitro minil v veselem razpoloženju. Muzika, petje in ples; vmes pa nepričakovani obisk »visokih gostov« prav za izletnike Ledine iz Slovenj Gradca. Nenadoma se je pojavil tov. direktor s svojo tajnico. K sreči se direktor ni razhudil, čeravno nas je našel tako daleč dol v Dalmaciji. Nato sta prišla iz daljne Anglije vsa zaljubljena Romeo in Julija. In končno sta se iz skrivnostne temne noči nenadoma vzela še Tarzan in njegova Jane.

Vse tri pare so odlično zaigrali: Sabina in Stanko, Smiljan in Metka ter Silvo in Ljuba.

Da ima noč »svojo moč«, se je izkazalo tudi to zadnjo noč v Kukljici. Saj nekateri nikakor niso mogli najti svojih sob. Zanimivo je, da so bolj oddaljeni prej in brez težav našli svoje sobe kot tisti, ki so stanovali blizu. Ta večer se je posebno dobro držal dr. Aber, šef farme v Starem trgu.

V ponedeljek zjutraj, 1. junija, smo se odpeljali z avtobusom iz Kukljice v Preko, od tam pa zopet s trajektom v Zadar. Z avtobusom smo si ogledali Zadar. Zadar, ki je bil pred drugo svetovno vojno italijanski, se sedaj v svobodni domovini lepo razvija. Veliko se gradi in to lepih modernih stavb. Po vsej poti smo videli, da povsod rastejo nove hiše, lokali; lepe, belo ometane hiše ne takšne kot pred vojno, ko so bile večinoma kamnite in neometane od zunaj. Zadar, ki je tudi univerzitetno mesto, ima mnogo starih kulturnih znamenitosti, predvsem iz rimskih časov in iz srednjega veka. Tu je mnogo starih cerkva. Stolpi cerkva, tako v Zadru kot drugod ob Jadranu, s

svojo obliko spominjajo na znameniti stolp cerkve Sv. Marka v Benetkah in s tem na dolga stoletja benečanske nadvlade nad našimi kraji, ki je med drugim pomenila uničenje gozdov ob vsej obali od Soče do Bojane, vse je šlo za benečanske ladje in pilote, na katerih stoje Benetke.

Iz Zadra smo mimo Filip Jakova, Biograda na moru, in drugih krajev prišli v Šibenik. Ogledali smo si ga od daleč in nekaj malega v samem mestu. Nas so namreč zanimali slapovi reke Krke, oziroma tretji narodni park na naši poti. Tudi ta narodni park je vreden ogleda. Posebno, kadar je tako kakor letos vode veliko in so slapovi polni vode, voda pa vsa bela od pene, bučno drvi in pada, z višine v nizino. Po ogledu slapov Krke smo se odpeljali naravnost po jadranski magistrali proti Reki in naprej proti Sloveniji. Po poti nas je spremljalo na levi strani morje z otoki Pag, Rab, Goli otok (tedaj je nastala v avtobusu čudna tišina) in Krk z mogočnim Titovim mostom, naftnim terminalom ter letališčem, na desni strani pa Velebit, pod njim ob obali pa Karlobag, Senj, Novi, Crikvenica, Bakar s svojo luko in razsute tovore in industrijo, ki žal onesnažuje ta lepi zaliv, Kraljevica s svojo veliko ladjedelnico in rafinerijo nafte in že smo bili v Reki, našem največjem pristanišču z velikimi ladjedelnicami. V Sloveniji smo se ustavili le pri Roziki, prvi gostilni na slovenskih tleh, pred Ilirsko Bistrico. Bili smo rekordno hitro in solidno postreženi. Pot smo nadaljevali mimo Postojne in Ljubljane do Slovenj Gradca, kamor smo prišli že v torek zjutraj, 2. junija 1987.

Bilo je lepo! Enkratno! Nepozabno! Hvala vsem, ki so k temu kakorkoli in s čimerkoli pripomogli!

Rok Gorenšek

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage mame, babice in prababice JOŽEFE KRESNIK IZ ŠMARTNA se zahvaljujemo vsem, ki so v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje ali kakorkoli pomagali.

Posebna hvala Mimiki Repnik — Malčki Gjerkeš in Ivanu Nagliču. Hvala g. župniku Jožetu Škorjancu za pogrebni obred — govornikom Karlini Umek, Jožetu Priteržniku in Jožetu Cokanu — Šmarškim gasilcem ter pevcem za zapete žalostinke.

Še enkrat iskrena hvala!

dužina KRESNIK

LASNIK ANTON pd. MUŠ Z BRDINJ JE SREČAL ABRAHAMA

V soboto in nedeljo, 13. in 14. junija 1987 je Lasnik Anton pd. Muš, z Brdinj, slovesno v krogu svojih domačih in svojih prijateljev praznoval svojo 50-letnico življenja ter se srečal z Abrahamom, kakor takšnemu jubileju in mejniku v človeškem življenju po domače pravimo.

Mislím, da si je naš Mušev Tonč, kakor ga kličemo, zaslužil, da se ga spomnimo v nekaj vrsticah tudi v naši kmetijski prilogi Viharnika. Zaslužil pa si je to s tem, ker je kot delavec železarne Ravne, ki se je priženil k Mušu na Brdinje, iz borne bajte in posestva, ki skoraj nič ni rodilo, kjer ni bilo strojev, v slabem hlevu pa le po ena ali dve kravi in kakšno prase, v enaintridesetih letih ustvaril sedanje lepo, rodovitno Muševo kmetijo, kjer v preurejenem hlevu redi 12 glav govedi. Med njimi po 8 bikov. Do 8 bikov tudi vsako leto odda kmetijski zadrugi, oziroma njeni klavnici v Otiškem vrhu. V hlevu pa so tudi kokoši in 4 do 5 prašičev.

IZ stare dotrajane hiše je zrasla nova lepa, velika hiša, urejena od zunaj in od znotraj.

Silosí, traktor in vsi priključki, ki so potrebni. Vsi stroji so shranjeni v novi veliki zidani strojni lopi, kjer bodo v podstrešju nekoč morda sobe za kmečki turizem. Na njivah pa poleg krompirja raste in daje bogat pridelek silažna koruza, osnova za krmo živine.

Vse to je naš Tonč dosegel s pridnim delom, tako s svojim kot z delom svoje žene in otrok. V zadnjem času pridno pomagata pri delu, ta mlada dva; sin in snaha, ki poprimeta za vsako delo. Predvsem pa je Tonč dosegel vse te uspehe s prelivanjem zaslužka v železarni v posestvo, v napredek, obnovo in modernizacijo Muševe domačije, in to mu je tudi uspelo tako, da lahko s ponosom pokaže vse, kar je ustvaril.

Še na mnoga zdrava in uspešna leta dragi Mušev Tonč!

Rok Gorenšek

Poenotenje kmetijske politike

Kmetijstvo je v zadnjem času vsekakor najbolj obravnavana gospodarska panoga. Problematika kmetijstva na Koroškem je bila tudi tema Medobčinskega sveta ZKS za Koroško in sicer na seji 25. junija. Na sejo so bili vabljeni tudi predstavniki kmetijskih organizacij, predsedniki IS SO in SO koroških občin in odgovorni delavci medobčinskih DPO in institucij gospodarskega sistema. Pri tem je bila nerazumljiva odsotnost predstavnikov občine Ravne na Koroškem.

Uvodoma je bilo ugotovljeno, da so doseženi rezultati v kmetijstvu v koroški krajini v zadnjih letih dobri, da pa se mora trend nenehnega razvoja odražati tudi v bodoče. Tega pa s politiko, ki jo imamo sedaj ni mogoče pričakovati. Obstaja nevarnost, da bo sedanje stanje vodilo k propadanju kmetij, kmetje pa si bodo poiskali delo v industriji. Kmetijstvo zlasti pa živinoreja nima enakopravnega položaja v primerjavi z drugim združenim delom. Država se vse preveč vtika v cene. Skratka tržnih zakonitosti ni, s tem pa tudi gospodarnosti.

Vodilo za izboljšanje položaja kmetijstva naj bodo sklepi Centralnih komitejev ZKJ in ZKS, ter ugotovitve, predlogi in sklepi Izvršnega sveta Skupščine SRS, je bilo rečeno na seji.

Znotraj koroške regije moramo doseči enoten razvojni koncept kmetijstva in enotne gnotne spodbude za vsakega tržnega proizvajalca. To je bila osrednja tema v razpravi. Za enotnost se zavzemajo tri občine, temu pa vsaj do sedaj nočejo pristopiti v občini Ravne na Koroškem.

Intervencijski ukrepi oziroma zbrana sredstva morajo biti naravnani po obliki in višini enako za vso regijo. Merila morajo biti na eni strani obseg kmetijske proizvodnje na drugi strani pa poraba. Enota proizvoda mora biti enako ovrednotena za vsakega koroškega kmeta. Enotnost ukrepov je prisotna že vsa

leta in tudi podkrepljena z argumenti, zato niso sprejemljivi odpori in zveza komunistov je odgovorna, da stvari postavi k enotnosti, je bilo zavzeto stališče.

Povzetek usmeritev stališč, na katere imajo vpliv občine koroške regije je bil sledeč:

- uveljaviti se morajo enakopravni ekonomski pogoji za kmetijstvo;
- glede na specifiko živinoreje, dražjih pridelovalnih pogojev v naši regiji, je treba iz občinskih intervencijskih skladov ter drugih virov zagotoviti nadomestilo za višje stroške pridelovanja;
- na nivoju občin v regiji poenotiti politiko razvojnih in tekočih problemov in nalog kmetijstva;
- pri usmerjanju sredstev za razvoj kmetijske pridelave je treba dati prednost tistim kmetijam, ki jim je kmetovanje edini vir pridobivanja dohodka;
- voditi aktivnosti za uvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah;
- dolgoročno voditi politiko pospeševanja, ki vodi v krepitev tržne pridelave mleka, kjer je zagotovljena dolgoročna prodaja, prirejo mesa pa omejiti samo na potrebe regije.

Za realizacijo usmeritev so zavezali Svet koroških občin, o njihovi izvedbi pa bo MS ZKS razpravljal v jeseni.

Upamo lahko, da bo do pozitivnih premikov vendarle prišlo, kajti ponavljanje že znanega ne bo izboljšalo položaja. Zavedati se moramo, da je v koroški regiji preko 4000 prebivalcem kmetijska dejavnost edini vir preživljanja. Za njihovo eksistenco pa lahko in moramo nekaj pozitivnega napraviti tudi znotraj regije sami, in smo zato tudi odgovorni. Vedeti moramo, da je zemlja našo skupno bogastvo.

Jože Krevh

Tako smo orali včasih — Foto: F. Jurač

Razporejanje delavcev med temeljnimi organizacijami

Optimalen način poslovanja terja v današnjih pogojih dela med drugim tudi večjo fleksibilnost pri razporejanju delavcev. Velika fluktuacija delavcev v Lesni ter hitrejša prilagajanje posameznih programov dela potrebam trga namreč povzroča občasno ali trajno pomanjkanje delavcev zdaj v tej, zdaj v oni temeljni organizaciji. Gotovo je, da bomo delavce, ki jih bomo potrebovali, najprej iskali v lastni delovni organizaciji in morebitne »viške« v posameznih organizacijskih enotah preusmerjali tja, kjer bodo najbolj potrebni. Glede na to, da je »predmet razporejanja« v tem primeru vedno delavec posameznik z vsemi svojimi željami in občutji, saj bo moral marsikdaj v drugo temeljno organizacijo tudi proti svoji volji, mora njegova razporeditev potekati v okviru zakona z vsem potrebnim pravnim varstvom. Zato je prav, da si postopek takšnih razporeditev približimo ogledamo.

Razporejanje delavcev iz ene temeljne organizacije v drugo v isti delovni organizaciji opredeljuje republiški zakon o delovnih razmerjih v 47. in 47/a členu. V njih nakazuje možnost tovrstnega razporejanja, ob pogoju, da takšne primere in pogoje razporejanja ureja samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo. Čeprav zakon glede tega vprašanja posebej ne omenja položaja delavcev delovne skupnosti, razen ko gre za razporejanje v primeru prenehanja delovne oz. sestavljene organizacije, velja za delovno skupnost v tem pogledu analogija s temeljno organizacijo (163. člen ZZD).

Razporejanje delavcev iz ene temeljne organizacije v drugo je po našem samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo možno v naslednjih primerih:

a) razporeditev za določen čas do 6 mesecev (47/a člen ZDR, 168. člen sporazuma):

- če se mora nujno dokončati določeno delo v drugi temeljni organizaciji zaradi izpolnitve pogodbenih obveznosti, ni pa možno tega dela v tej temeljni organizaciji dokončati zaradi izpada planiranega števila delavcev,

- če je potrebno nadomestiti začasno odsotnost delavca, katerega odsotnost onemogoča nemoteno opravljanje dela v temeljni organizaciji,

- kadar se z začasno razporeditvijo omogoča zaposlitev delavcev temeljne organizacije, v kateri je bilo delo prekinjeno, oz. ustavljeno zaradi izpada energije, surovin, okvar in podobno,

- v primeru višje sile, ki je nastopila ali jo je mogoče pričakovati,

- če obstaja nevarnost za življenje in zdravje delavcev, delovna sredstva oz. premoženje.

Delavec, ki je začasno razporejen na delo v drugo temeljno organizacijo, obdrži vse pravice, obveznosti in odgovornosti iz delovnega razmerja v temeljni organizaciji, iz katere je razporejen. Pri takšni razporeditvi je potrebno predhodno skleniti sporazum delavskih svetov obeh temeljnih organizacij, s katerim se določi zlasti:

- pravica do osebnega dohodka (vključno z minulim delom),
- nadomestila, potni stroški, regresi itd.,
- način odločanja v samoupravnih organih, na zboru delavcev, pri referendumu itd.,

- obveznosti TOZD pri sofinanciranju stanovanjske izgradnje,
- možnosti razporeditve za nedoločen čas, če se pozneje ugotovi, da ni možnosti za vrnitev,
- in drugo.

To torej pomeni, da delavec pri takšni razporeditvi ostane formalno v delovnem razmerju v svoji temeljni organizaciji tudi do konca dela v drugi temeljni organizaciji ter da ima v OZD, v katero je razporejen, dejansko vse pravice, ki izvirajo iz dela z družbenimi sredstvi.

Tovrstnih razporeditev smo se v Lesni doslej že posluževali, pri čemer pa ponavadi nismo upoštevali izpolnitve pogojev razporeditve v obeh OZD, ampak samo v eni, namesto, pismenega sporazuma obeh delavskih svetov sta bila dovolj le sklepa teh dveh organov in v vseh primerih je šlo za prostovoljen pristanek teh delavcev.

b) Razporeditev za nedoločen čas (47. člen ZDR, 167. člen sporazuma):

- ko delavčevo delo v temeljni organizaciji ni več potrebno zaradi ekonomskih težav, v katere je organizacija zašla;

- ko delavčevo delo v temeljni organizaciji ni več potrebno zaradi tehničnih in tehnoloških izboljšav, sprememb v organiziranju temeljne organizacije ali delovne skupnosti,

- zagotovitve dela invalidnim osebam,

- če pride do ukinitve dela ali trajnega zmanjšanja obsega dela in nalog.

Glede na to, da bodo po vsej verjetnosti ravno razporeditve za nedoločen čas tiste, ki jih bomo v prihodnje pogostejše uporabljali pri prehodih iz ene temeljne organizacije v drugo temeljno organizacijo, oz. iz delovne skupnosti v temeljno organizacijo, še zlasti, ker bo šlo za »neprostovoljne« preместitve, je potrebno tovrstne postopke podrobneje opredeliti.

Kot prvi obvezni pogoj za razporeditev je resničen obstoj okoliščin iz 167. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v DO. Tako bo n. pr. najtrdnješi temelj prerazporejanja delavcev izvedena reorganizacija temeljne organizacije oz. delovne skupnosti in s tem povezana ukinitve posameznih del.

Nadalje, predlog razporeditve morata obravnavati delavska sveta obeh prizadetih OZD oz. temeljne organizacije in delovne skupnosti ter o tem doseči pismen sporazum (posamičen akt, če gre za posameznega delavca, oz. samoupravni akt, če gre za več delavcev).

Delavca je možno razporediti le na njemu ustrezna dela in naloge, pod čemer razumemo, da mora delavčeva strokovna izobrazba oz. z delom pridobljena delovna zmožnost ustrezati pogojem dela, predpisanim z ustreznim samoupravnim splošnim aktom.

Delavcu je potrebno vročiti pismen sklep o razporeditvi na druga dela v drugo temeljno organizacijo z ustreznim pravnim varstvom. Zahteva za varstvo pravice v tem primeru zadrži izvršitev sklepa (drugače je pri začasni razporeditvi zaradi nujnih razlogov 47/a člena in 184 člena ZDR), vendar je delavec dolžan začeti delati na drugih nalogah z dnem pravomočnosti oz. dokončnosti sklepa o razporeditvi.

Razporeditev je brez oglasa oz. javnega razpisa.

Pravni značaj »ponujenih drugih del in nalog« v drugi temeljni organizaciji je v primerih delavčeve odklonitve drugačen, kakor pri razporejanju znotraj temeljne organizacije. V prvem primeru delavcu delovno razmerje preneha, če odkloni sklenitev delovnega razmerja v novi temeljni organizaciji in ne da pismene izjave, ki jo mora sicer po zakonu dati vsak, ki noče skleniti delovno razmerje. V drugem primeru pa delavec stori kršitev delovne obveznosti in je zoper njega možno izvesti disciplinski postopek, ki lahko v skrajni fazi tudi pripelje do prenehanja delovnega razmerja.

In slednjič — pri razporeditvah iz ene v drugo temeljno organizacijo je namen zakona zlasti v tem, da se zagotovi delo delavcem v primerih, ko njihovo delo v lastni temeljni organizaciji ni več potrebno, ali zaradi ekonomskih težav, tehnoloških in drugih izboljšav, združitve temeljne organizacije ali v drugih primerih, določenih s samoupravnim aktom. Značilno za te situacije je, da zakon govori o **pravic delavca, da opravlja druga dela in naloge** ne pa o njegovi dolžnosti glede tega, zaradi česar nastopijo tudi različne posledice v primeru odklonitve del. z. nalog v drugi temeljni organizaciji. Iz tega razloga je tudi vseeno, ali gre pri razporeditvi za delavce, ki na dosedanjem delu izpolnjujejo formalne pogoje za zasedbo ali ne, kajti temelj razporeditve je nepotrebnost dela, ki ga delavec opravlja v tej temeljni organizaciji in njegova pravica, da se mu zaradi zagotovitve njegove socialne varnosti zagotovi delo drugje. Pri tem je nesporno še, da je lahko delavčev OD na novem delu tudi nižji, kot doslej, pač v odvisnosti od zahtevnosti del in nalog, na katere je razporejen.

Ivan PENEČ, dipl. iur.

OPOMBA:

ZZD — Zakon o združenem delu
ZDR — Zakon o delovnih razmerjih

IV. ulični tek v Slovenj Gradcu

NAMIZNI TENIS

Temeljna organizacija Gozdarstvo Radlje je organizirala tekmovanje v namiznem tenisu v okviru športnih iger Lesne v Radljah, dne 16. 5. 1987. V prvem krogu tekmovanja se je pomerilo osem ekip, in sicer:

	rezultat
Gozdarstvo Radlje II : Gozdarstvo Črna	1:2
TOK Radlje II : TOK Slov. Gradec	0:2
TOK Radlje I : Gozdarstvo Radlje I	1:2
TOK Ravne : Nova oprema	2:1

V polfinalu so igrala ekipe:

Gozdarstvo Črna : TOK Slov. Gradec	0:3
Gozdarstvo Radlje I : TOK Ravne	3:0

V finale sta se uvrstila:

Gozdarstvo Radlje : TOK Slov. Gradec	3:0
--------------------------------------	-----

Za tretje mesto sta se borili ekipi:

Gozdarstvo Črna : TOK Ravne	2:1
-----------------------------	-----

Ekipe so se razvrstile:

mesto TOZD

1. Gozdarstvo Radlje I
2. TOK Slovenj Gradec
3. Gozdarstvo Črna
4. TOK Ravne
5. TOK Radlje I
6. TOK Radlje II
7. Gozdarstvo Radlje II
8. Nova oprema

Letos, 6. junija, je Atletska sekcija Slovenj Gradec organizirala že četrty ulični tek. Pokrovitelj te prireditve je bila naša delovna organizacija, sredstva pa so prispevale tudi druge delovne organizacije in obrtniki iz občine Slovenj Gradec.

Teka se je udeležilo več kot 500 tekačev iz Slovenije, od tega 90 maratoncev, ki so tekli mali maraton 21 km za memorial Janka Gregoriča.

Ekipno se je na prvo mesto uvrstila Atletska sekcija Slovenj Gradec in po pravilih predala plaketo Janka Gregoriča drugouvršeni ekipi ŠSD Pionir Slovenj Gradec.

Za ažurno zbiranje rezultatov in obdelavo podatkov sta tudi letos poskrbela Smučarski klub Slovenj Gradec in delavci sektorja AOP Lesne Slovenj Gradec.

Ida Robnik

PONOVNO NAJBOLJŠI V SLOVENIJI

Vrhunska organizacija prireditve 16. republiškega delovno proizvodnega tekmovanja gozdarjev Slovenije, katerega izvedba je bila zaupana GG Nazarje, je potekalo v slogu evropskega prvenstva.

Tudi ekipa tekmovalcev v gozdarskih veščinah »Lesna« Slovenj Gradec — Gozdarski obrat Črna je v enkratnem ambientu »MOZIRSKI GAJ«, ponovno dokazala, če jih le ne izda tekmovalna sreča, da jim ni para daleč naokrog.

V velikem metu so že drugič osvojili ekipno prvenstvo Slovenije med najboljšimi izbranci štirinajstih GG Slovenije, oziroma med 15 ekipami, če prištejemo še Italijane, kateri so sodelovali kot gostje.

Posamezniki so si priborili naslednja laskava mesta med 64 posamezniki:

1. AMBROŽIČ BOGDAN — GG SEŽANA
2. SREBRE IVAN — Lesna Slovenj Gradec (nagrada motorne žage)

3. 6. mesto OBRETAN ANDREJ — Lesna Slovenj Gradec
4. 11. mesto OBRETAN PETER — Lesna Slovenj Gradec
5. 22. mesto KOS LEOPOLD — Lesna Slovenj Gradec

Po propozicijah za ekipno uvrstitev štejejo trije najboljši rezultati med štirimi tekmovalci, kolikor jih lahko nastopi za posamezno gozdno gospodarstvo. Gostje iz Italije so nas očarali s tekmovalno opremo.

Okusno izdelana, funkcionalno, varnostno opozorilna zaščitna obleka je tudi na oko privlačna in ne daje občutka, da v njej opravljamo sicer še zmeraj fizično naporno delo, katero zahteva strokovno znanje, prilagajanje in upoštevanje pogojev skupinskega dela ter možno ogrožanje nepoklicanih obiskovalcev gozdov vseh zvrsti.

Lične motorne žage, »Alpina« so pravi hobi stroji in niso mačji kašelj, seveda če so v rokah vajenih, izkušenih in izurjenih upravljalcev.

Največ težav nam je tudi letos povzročal teoretični del tekmovanja, to je zakonodaja in samoupravljanje.

Tolažimo se z dejstvom, da v kolikor se (kar smo trdno prepričani) ponovno kateri izmed naših dveh, ki bosta sodelovala na državnem prvenstvu v Zaječarju, plasirata za tekmovanje na evropskem prvenstvu, tam ne bosta imela problemov s samoupravljanjem.

Še bolj prepričljivo smo zmagali v ekipnem tekmovanju:

1. mesto »LESNA SLOVENJ GRADEC« (Srebre Ivan, Obretan Andrej, Obretan Peter)

2. mesto: Gozdno gospodarstvo Kranj
3. mesto: Gozdno gospodarstvo Postojna itd.

Kadar smo dobre volje (ko ne govorimo o OD), se sprašujemo, kako je mogoče, da smo pri delu med najboljšimi v Sloveniji, pri osebnih dohodkih pa med zadnjimi?

Prisrčna je bila tudi proglašitev inovatorja leta s področja gozdarstva, saj smo tudi tukaj imeli svojega predstavnika z »Lesne« Slovenj Gradec.

Priznanje za inovatorja leta Slovenije je v svojem rojstnem okolišu prejel Klemenšek Alojz, dipl. ing. gozd. »Lesna« Slovenj Gradec, za področje gozdarstva. Prisrčna podelitev priznanja je še obogatila našo zmago. Čestitamo!

Dolžni smo zahvalo za dosežene uspehe in vse čestitke tekmovalcem, kateri so šli v boj odločno s prepričanjem, da morajo zmagati, saj smo najboljši, nepremagljivi, neulovljivi, nedosegljivi.

Tisti, kateri poznajo pravila igre, pa vedo, da je za podobne vrhunske dosežke potrebno mnogo poprejšnjih drobnih opravil strokovnega kadra, da tekmovalci ne ostanejo v anonimnosti. Hvala vsem, kateri so prispevali finančna sredstva in omogočili nastopanje.

Uspeh na republiškem tekmovanju gozdarjev pa bo pomagal hitrejšemu okrevanju, po nezgodi pri delu kot je tudi sam dejal STANKU KOSU, našemu dosedaj najboljšemu tekmovalcu v tej panogi.

KARL DRETNIK

KOROŠKI DOM STAROSTNIKOV ČRNEČE

Datum: 16/6-87
LESNA SLOVENJ GRADEC
UREDNIŠKI ODBOR »VIHARNIK«
SLOVENJ GRADEC

ZADEVA: ODGOVOR NA ČLANEK V VAŠEM LISTU

Po 72. členu Zakona o javnem obveščanju (Ur. list SRS, št. 2/86) prosimo, da objavite naslednji odgovor na članek Viktorja Levovnika »Vsi moji otroci imajo tako lepe bele hiše.«

V vašem listu Viharnik št. 4 (april 1987) je bil objavljen članek o nesrečni ubogi materi, oskrbovanki Doma v Črnečah, ki so jo zapustili njeni otroci. Ker je članek vzbudil med oskrbovanci DOMA kakor tudi med okoličani precejšnje zanimanje, smo nanj prisiljeni odgovoriti. Ne glede na to, da je članek napisan obupno poceni — trka na človeška čustva usmiljenja, za vsako ceno hoče vzbujati sočutje —, čeprav radi verjamemo, da z dobrim namenom — grdi grdi otroci, ki na starost zapuščajo svoje starše, naj bi se poboljšali, drugim pa, ki nameravajo kaj takega storiti v prihodnje, naj bi se ob trpljenju starostnikov v Domu Črneče naježili lasje, je treba vendarle povedati: da take ženske, o kateri piše Viktor Levovnik, da ga je sprejela in se z njim pogovarjala o svoji nesrečni usodi v Domu sploh ni in je nikoli ni bilo. S tem nočemo trditi, da so vsi oskrbovanci Doma Starostnikov v Črnečah presrečni, ker so v njem, ali celo, da jih vsi njihovi otroci redno obiskujejo, da skrbijo zanje itd. Zavedamo se, da je Levovnikov članek literarno oblikovan in njegov avtor ima do tega tudi vso pravico.

A na bralce je deloval, kakor da bi bila zgodba resnična in v tem je njegova slabost. Napisan je zanič, saj dobra literatura, kakor učijo že v šoli, nikoli ni čisti posnetek realnosti. Levovnikov članek pa je na marsikoga deloval kot dokumentaren zapis, čeprav to najbrž ni hotel biti. Če bi bil zapisan s sredstvi literarnega oblikovanja, ne pa kot dokumentaren zapis nanj tudi ne bi odgovarjali. Bralci bi namreč razumeli, da gre za zgodbo neke stranke, ki je simbol za take in podobne usode ostarelih. Ker pa Levovnik sredstev literarnega oblikovanja ne obvlada, je njegova »literarna« fikcija delovala kot resnica. To seveda ni, za laž gre, ta pa nikomur ne more biti v poduk in svarilo. Za to tudi naš odgovor.

Koroški dom starostnikov Črneče
Direktor: Štefan Borovnik, dipl. prav.
(ČLANEK NI LEKTORIRAN)

IZVRŠNEMU SVETU SKUPŠČINE OBČINE SLOVENJ GRADEC
REPUBLIŠKI SKUPNOSTI ZA CESTE — LJUBLJANA

Občani krajevne skupnosti Sele—Vrhe smo ogorčeni, ker kljub obljubam, da se bo v letošnjem letu pričela rekonstrukcija regionalne ceste Kotlje (Dular)—Sele, do sedaj še ni bilo ničesar storjenega. Najprej je bilo obljubljeno, da se bodo zemeljska dela pričela 1. 5. 1987, nato so datum prestavili na 1. 6. 1987, sedaj pa je sredina junija, pe še vedno nihče ni pričel z deli. Krajan, ki se moramo voziti po skoraj uničeni cesti, smo svoje nezadovoljstvo pokazali tako, da je večina na referendumu za novi samopri-spevek glasovala »PROTI«. To pa ni nič čudnega, saj je že leta 1978 zastalo asfaltiranje ceste iz Slovenj Gradca. Občina Ravne na Koroškem je lansko leto pričela z rekonstrukcijo ceste Kotlje—Dular, skupščina občine Slovenj Gradec pa samo obljublja, STORI pa NIČESAR.

Ali bo kdo odgovarjal za nastalo zamudo in z njo povezano podražitvijo? Krajan Sel in Vrh pričakujemo pošten in takojšen odgovor.

Anton REPAS

POPEČNIKOVA
MAMA
1903—1987

Dne 14. aprila 1987 so se za vedno zaprle trudne oči Katarine ROBNIK rojene ŠARMAN. Zibel ji je stekla v Ožbaltu ob Dravi, v fari Brezno. Ko je odrasla v dekle si je kot dobra natakari-ca služila kruh polnih osem let pri CMURKU v Radljah, dokler se ni poročila in nadaljevala z družinskim in gostilniškim življenjem na Služah pri Dravogradu.

Ko je pred 36 leti privandrala z družino k Popečniku v Mlake, smo spoznali, da smo dobili dobro sosedo. Težak in trd je bil začetek v novem okolju, posebno še prva povojna leta ob državni meji. A z iznajdljivostjo in strpnostjo je znala vse težave ublažiti. Ko ji je smrt pred petnajstimi meseci vzela moža, s katerim sta si polnih 46 let delila radost in težave, so ji od žalosti še hitreje začele pešati moči, a kljub utrujenim rokam in opešanim močem je bilo v hiši pa vse lepo in vzorno pospravljeno, ta dela je opravljala tako rekoč do zadnjega diha.

V svoji osamljenosti so njene misli mnogokrat poromale čez hribe in doline v Kaplo, kjer si je hčer Katica ustvarila družino, tudi ona je bila v mislih vedno pri mami in jo obiskovala. A smrt jo je poklicala na vrt miru v Pernicah, da se tam od truda spočije.

Vsi, ki smo jo poznali, jo bomo ohranili v lepem spominu.

Sosed

ANTON MAVC
1932—1987

Le kako naj bi zaupal tej prevari, ki se imenuje življenje? To je rešitev uganke z vnaprej predvidenim koncem. Življenje se osipa v smrt in smrt se odpira življenju. Dobro je samo to, da nam je prihodnost zastrta in da preteklost sčasoma pozabimo. Tokrat je bila smrt spet kruta in nam je iz naših vrst iztrgala Toneta MAVCA, moža, očeta, starega očeta in predvsem človeka, tovariša.

Tone se je rodil 13. 10. 1932 v vasi Šmartno pri Slovenj Gradcu, pod zelenim gozdnatim Pohorjem. Prelepi pohorski gozdovi so ga premamili in zvabili v gozdarski poklic. Takoj po končani osnovni šoli je začel obiskovati nižjo gozdarsko šolo, ki je bila takrat na gradu Kramberger. Kot logar je najprej služboval pri gozdni upravi Slovenj Gradec, leta 1955 pa je bil z dekretom poslan na službovanje v Črno. Bila so to leta, ko smo dosti pešali, gazili sneg, pisali obvezna poročila itd. Kot revirni vodja — gozdar je bil na Pučarskem in v Javorju. Kasneje pa so ga zaradi njegovih sposobnosti in delavnosti namestili na delovno mesto vodje odpreme, kjer je delal vse do 29. 6. 1985, ko se je moral zaradi svojega krhkega zdravja invalidsko upo-

Tone Mavc

kajiti.

Poznali smo ga kot marljivega, vestnega, natančnega gozdarja, ki mu za delo v gozdu ni bilo škoda ne časa ne truda. Mlajši gozdarji so se večkrat zatekali k njemu po nasvet, kajti s svojim znanjem in bogatimi izkušnjami je zanj bilo le malo skrivnosti v gozdu. Ko je bil že močno bolan, so se njegove misli pogosto vračale h gozdu, saj smo ga tam pogosto videvali na sprehodih in z njim kramljali o gospodarjenju z gozdovi. V trenutkih največjih težav in trpljenja je veliko razmišljal.

Tone, oprosti, če bom tvojo misel izgovoril na glas:

Ne jokajte na mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem in večni mir mi zaželite.

Ženi, otrokom in ostalim sorodnikom pa v imenu kolektiva TOZD gozdarstvo Črna izrekamo globoko sožalje.

Sodelavci

NAVODNIK FRANC

Na pragu letošnje pomladi, dne 19. marca, je prenehalo biti plemenito srce dobremu očetu in dedku, po domače Medvedovemu atu iz Otiškega vrha.

Pokojni se je rodil 17. novembra 1919, pri Medvedu in v tistih hudih časih, po prvi svetovni vojni. Zrasel je v delovnega in skrbnega fanta. Po služenju vojaškega roka ga je zajela vihra druge svetovne vojne in ga pahnila v nemško ujetništvo, od koder se je vrnil šele decembra 1942. Komaj se je od izčrpanosti opomogel, ga je že pritegnilo sodelovanje s partizani, ki so se v drugi polovici vojne začeli vse pogostejše oglašati na njegovem domu, kjer so našli toplo zavetje in gostoljubje.

In prav to sodelovanje bi skoraj stalo življenje vso

*Pomlad v deželo je prišla,
in zaman čakala, da prideš ti,
ki dolga leta zemlji stregel si,
a zdaj v njej spločješ si.*

Medvedovo družino, ko so Nemci iznenada obkolili hišo, kjer so bili v gosteh partizani. Čeprav so padle žrtve, se gre zahvaliti srečnemu naključju, da dom ni bil požgan in družina postreljena.

Po osvoboditvi je bil grunt zaupan Francetu z željo, da si poišče mlado gospodinjo. Mladi gospodar si ni iskal bogate neveste, ampak takšno s pridnimi rokami in zvestim srcem. In takšno je tudi našel, neda leč od doma, in to brhko KOHOVO Anico, ki je bila v službi pri Hanžetu. V zakonu mu je rodila sina in hčerko. Veliko sta storila za napredek kmetije in kraja, za kar je dobil Franc več priznanj za dolgoletno sodelovanje in prizadevnost na vseh področjih.

Ko je moral zaradi bolezni v bolnišnico na zdravljenje, smo vsi z njim upali in želeli, da bo bolezen premagana, saj je bil France poln upov in načrtov za novo pomlad.

Pogreša ga žena, domači, sosede in drugi, saj je bil pripravljen pomagati vsakomur pri delu ali kako drugače.

Vsi, ki smo ga imeli radi, ga bomo ohranili v trajnem spominu.

VSI TVOJI

SREČANJE INVALIDOV

Prijazno in toplo nam je sijalo sonce na pot, ki pelje do prijazne Ulbnikove domačije nad Pamečami.

Tu smo se, dne 6. 6. 1987 zbrali invalidi. Naše skupno srečanje je bilo res prijateljsko, stisk delavnih rok prijateljev, ki jih že vrste let nisem videla. Vidi se, da, ko ljudje začnemo zapuščati svoje funkcije, nismo več tisti kot tedaj, ko še lahko poprimemo za vsako delo. Vendar nismo pozabljeni. Vsako leto nas povabijo na takšno srečanje in tudi na izlete. Lepo je vse organizirano. Za takšno srečanje sta poskrbela tovariš Jure ŠUMEČNIK in Dolfe s svojim odborom.

Razveselil nas je tudi srečelov, saj smo se kar kosali, kateri bi dobil lepši dobiček. Vsem tistim podjetjem in posameznikom, ki so darovali za tako bogat srečelov, se iskreno zahvaljujemo.

Iskrena hvala tudi godbi, ki nas je ob tako lepih zvokih navdušila tudi za ples, če tudi smo malo pihali, šlo pa je le.

Tudi prijazne Ulbnikove kmečke gostilne ne moremo pozabiti. Koliko priprav in truda so vložili za nas. Prijazna gospodinja se je tako sukala po kuhinji, da smo bili kmalu vsi dobro postreženi. Prijazni in srečni so bili in upam, da nobeden ni bil ne lačen ne žejen. Ko smo se pozno zvečer vračali na svoje domove, smo si zaželeli, da bi še šli k Ulbnikovim.

Tudi šofer Pavle je bil dobre volje, saj nam je pri Rigelniku zaigral na harmoniko, da nas je njen lepi glas spremljal do doma.

Organizatorjem iskrena hvala za trud, ki so ga vložili za nas.

Štefka MELANŠEK

*Zaman te iščejo naše oči,
zaman te išče naše srce,
srčece ljubeče v grobu spi,
nam pa rosijo se solzne oči.*

SPOMIN

20. junija je minilo eno leto, kar nam je kruta usoda tragično iztrgala iz naše družine še ne pet-letnega MATEJKA ŠPENGER iz Bistriškega jarka.

Žalujoči: starši, bratci, bica ter ostalo sorodstvo.

*Utihi! je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so sledovi pridnih rok,
in kruto spoznanje,
da se ne vrneš več.*

SPOMIN

20. julija mineva eno leto, od kar nas je v 48. letu nepričakovano zapustil naš ljubljeni sin, očka, brat, sosed in prijatelj VINKO PLEMEN, p. d. Krkot iz Podlipja.

Za teboj ni ostala praznina samo na tvojem domu, tebe, tvoj vedno vedri in nasmejani obraz pogrešamo vsi, ki smo te poznali, v bližnji in daljni okolici.

Ostali so lepi spomini in sodelovanje v godbeništvu in drugih dejavnostih.

Hvala vsem, ki se ustavljate z lepimi spomini ob njegovem grobu.

Prijatelji, starši, sin Damijan in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža in očeta

JOŽETA PODOJSTERŠEK iz Podgorja se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje ali kakorkoli pomagali, še posebej pa TOZD gozdarstvo Slovenj Gradec. Lepa hvala Ivanu RUPREHTU za pomoč in poslovilne besede, prav tako tudi ostlim govornikom, Metodu SEKIRNIKU, Darku ŠTERNU in Avgustu HOLCU ter gospodoma župnikoma za opravljen pogrebni obred, enako tudi godbi in pevcem za zapete žalostinke.

VSEM ISKRENA HVALA!

Žalujoča žena in hčerki

Ko se je oglarska kopa pripravljala, je bilo okoli nje veliko radovednežev.

Tako se je pričel lovski krst: obdolženega Draga Rutnika je birič pripeljal pred senat, ki mu je sodil po lovskih običajih.

»Oglar mora bit' moj...«

Pridobivanje oglja na Pohorju sega zelo daleč nazaj, v sredino 17. stoletja, ko so na mislinjskem Pohorju s pojavom plavžarstva in steklarstva nastale velike potrebe po oglju in pepeliki. Organizirano so začeli na velikih površinah sekati naravne bukove gozdove, da so lahko zadostili velikim potrebam po oglju in lesu, saj se je z razvojem industrije močno razvilo žagarstvo. V Mislinji je bila v tistih časih znana železarna Mislinja (Eisenwerk Misslina), ki je obsegala šest fužin, kovačijo in plavž. Potrošnja oglja je bila tako velika, da oglarjenje v lastnih gozdovih ni zadostovalo potrebam mislinjskih železarn, zato so morali oglje kupovati in prevažati z volmi iz severnega Pohorja. Pozneje se je železarska industrija modernizirala in se preselila v večje industrijske centre, kar je povzročilo, da je zadnji plavž v Mislinji ugasnil leta 1905. Po tem letu so v mislinjskih pohorskih

gozdovih še kuhali oglje, vendar v manjših količinah za potrebe domače kovačnice. In slednjič so kuhanje oglja tudi opustili in je tako skoraj prišlo že v pozabo.

Da bi mlajšim rodovom prikazali, kako so nekoč na Pohorju kuhali oglje, je Turistično-olepševalno društvo Mislinja pripravilo zanimivo prireditev na Pirševem domu nad Mislinjo. »Oglarske večere«, na katerih so seveda prikazali kuhanje oglja, cepljenje skodel, nadvse zanimiv pa je bil lovski krst. Na ogarskih večerih so vsem obiskovalcem postregli tudi z jedili, ki so jih nekoč jedli oglarji, gozdni delavci in pohorski drvarji. Prireditev je bila izredno zanimiva in kot pravi predsednica Turistično-olepševalnega društva Mislinja, Poldika BEZLAJ, bo odslej tradicionalna.

F. JURAČ

Anton Klemenc, najstarejši oglar na mislinjskem koncu: »Ljudje sploh ne vedo, kako je bilo včasih, ko smo kuhali oglje...«

ALPINIST RAZOBESIL ZASTAVO

Od 19. junija do 4. julija so bile v Slovenj Gradcu kulturne in etnografske prireditve pod naslovom »Odperta vrata Slovenj Gradca«. Na sam pričetek prireditev se je slovenjegraški alpinist BOJAN JAKOPIČ v nekaj minutah povzpел na zvonik slovenjegraške cerkve in obesil zastavo mesta, ki je plapolala vse do konca prireditev.

F. JURAČ

Ko je kopa zagorela, je bilo okoli nje zelo veselo.

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. — Ureja uredniški odbor: Jože Mirkac, Jure Šumečnik, Karel Dretnik, Hedvika Janše, Ivan Penec, Vida Vrhnjak, Andrej Sertel, Ida Robnik — Glavni

urednik: Andrej Sertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Žnidaršič — Naklada 5200 izvodov — Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1987.